

STRATEGII MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ADAPTATE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SIMULTAN

Prof. univ. dr. Elena Lucia MARA
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

***Abstract:** Simultaneous education is a challenge for all those involved in this process, whether it is teachers, representatives of the Minister of Education or school inspectorates, educators of educational policies, parents or students. Although teachers working in this type of education must achieve the same level of performance as those working in education with homogeneous classes, they do not benefit from real support from the actors involved. The teacher therefore has the responsibility to create a functional group (class of students) that must be managed, implementing the chosen teaching strategies and getting involved in finding the most effective techniques to carry out an educational act of In designing lessons, the teacher takes into account innovative strategies that he joins with those considered traditional. The learning act implies the responsibility of the teacher and his / her permanent involvement, a situation that allows him / her to evaluate the chosen strategies and to improve or replace them where appropriate.*

***Keywords:** simultaneous education, policy makers, learning process, common activities, sequences of lesson*

Învățământul de tip simultan constituie o provocare pentru toți cei implicați în acest proces, fie că este vorba despre cadre didactice, reprezentanți ai Ministerului Educației sau ai inspectoratelor școlare, formatori ai politicilor educaționale, părinți sau elevi. Cu toate că profesorii și învățătorii care lucrează în cadrul acestui tip de învățământ trebuie să atingă același nivel de performanță cu cei care își desfășoară activitatea în cadrul învățământului cu clase omogene, nu beneficiază de un suport real din partea actorilor implicați.

Astfel, deși predarea în cadrul învățământului simultan este înțeleasă de către reprezentanții Ministerului Educației ca fiind o activitate complexă, caracterizată prin nevoia de a stăpâni metode și tehnici de predare eficiente și complementare, pe capacitatea de a manageria eficient timpul, spațiul și resursele umane și materiale, dar și pe un nivel ridicat de adaptabilitate la dificultățile care pot apărea în cazul unui grup heterogen de elevi, nu sunt sprijiniți suficient. În cazul profesorului sau învățătorului care predă în învățământul simultan, respectarea curriculumului și îndeplinirea criteriilor de performanță reprezintă, de fapt, cea mai puternică provocare. În plus, absența unor curriculum-uri adaptate învățământului simultan, absența unor materiale auxiliare sau a suportului tehnic (digital) demonstrează faptul că la nivel național nu există o strategie adecvată, nu există specialiști desemnați să rezolve această problemă.

Astfel, ținând cont de radiografia învățământului simultan prezentată anterior, putem afirma faptul că învățătorii sau profesorii au nevoie să aplice metode

și tehnici de învățare foarte eficiente, aceasta fiind singura posibilitate în care pot asigura accesul la o educație de calitate. Scopul cadrelor didactice și al sistemului educațional, în întregul său, este acela de a forma viitori adulți, capabili să se adapteze social și profesional, care au posibilitatea reală de a-și cunoaște și dezvolta propriile abilități și aptitudini, dar și de a contribui la evoluția comunității din care fac parte.

Contextul în care tipul de învățământ simultan funcționează este caracterizat de trei aspecte esențiale, și anume: numărul foarte mic de elevi care locuiesc într-o zonă geografică, distanța dintre localitatea în care domiciliază acești elevi și cele mai apropiate localități în care există clase omogene și aspecte economice care demonstrează faptul că acest tip de învățământ este mai puțin costisitor comparativ cu orice altă alternativă prin care se poate asigura dreptul la educație al acestor elevi.

În plus, prin **finanțarea învățământului simultan**, autoritățile consideră că reduc riscul abandonului școlar, întrucât sunt eliminate orice cheltuieli suplimentare pe care familiile elevilor ar trebui să se suporte. Însă, numeroși specialiști în politici educaționale atrag atenția asupra unor pericole tot mai vizibile cu care se confruntă atât elevii proveniți din aceste zone geografice, cât și cadrele didactice care activează aici. Concret, aceste zone, ca și mediul rural, în ansamblul său, prezintă risc de depopulare, un nivel de trai mult mai scăzut comparativ cu mediul urban și acces limitat la piața forței de muncă.

Decalajele existente între mediul rural și cel urban sunt tot mai evidente, iar Ministerul Educației și celelalte ministere care au atribuții în acest domeniu sau în domenii conexe (precum facilitarea transportului, a accesului la utilități, la informații cu privire la viitoarea integrare educațională și profesională) trebuie să le combată prin strategii coerente, concrete și mai ales consecvente. Astfel, putem afirma că acest tip de educație reprezintă o provocare întrucât, conform statisticilor recente (2019-2020) în învățământul simultan învățau aprox. 113.500 de elevi.

Pentru a putea propune strategii și metode care să eficientizeze acest tip de învățământ, este necesar să pornim această analiză plecând de la dificultățile punctuale cu care se confruntă cadrele didactice. Astfel, cele mai frecvente sunt absența unui suport din partea specialiștilor care stabilesc curriculumul, a unor ghiduri de bune practici, absența unei literaturi de specialitate accesibile pe care cadrele didactice să o poată consulta, absența unor programe/cursuri de formare specifice acestui tip de învățământ, dezinteresul părinților cu privire la procesul educațional al propriilor copii și neimplicarea autorităților locale în finanțarea acestor școli, fapt ce ar contribui semnificativ la accesul la un învățământ de calitate.

Dacă anterior ne-am referit la **dificultățile** apărute din cauze exterioare cadrelor didactice, este la fel de necesar să le menționăm și pe cele cu care se confruntă frecvent acestea din urmă. Astfel, putem grupa principalele dificultăți în: incapacitatea de a repartiza eficient sarcini unor elevi, în timp ce se lucrează cu ceilalți elevi, absența unor orare care să respecte principiile de bază ale performanței în educație (ora la care sunt predate materiile mai dificile, zilele în care sunt repartizate cele mai multe activități etc.), nerespectarea tuturor momentelor lecției (în general, se petrece mai mult timp cu predarea noilor cunoștințe elevilor din clase

diferite și nu mai există timp pentru a verifica cunoștințele fixate anterior), neinformarea constantă a părinților cu privire la progresele înregistrate de propriii copii sau la informațiile pe care trebuie să le repete acasă pentru a le deprinde într-un timp relativ scurt, care să nu îi aducă în incapacitatea de a nu putea fixa și alte informații.

Dar, identificarea acestor dificultăți și mai ales luarea unor măsuri care să ducă la eliminarea sau cel puțin la diminuarea acestora va permite elevilor care studiază în cadrul învățământului de tip simultan să beneficieze de avantajele pe care le oferă acesta, și anume, *„crearea unui cadru asemenea unei familii în care relații educative se bazează pe sprijin, cooperare și ajutor, iar responsabilitatea elevilor, cât și a profesorilor este mult mai mare decât în clasele omogene”*.

În plus, trebuie menționate și abilitățile sociale și capacitatea de adaptare ca dovadă a unei inteligențe generale crescute. Astfel, elevul care face parte dintr-un grup heterogen, în care ceilalți sunt de vârste diferite, desfășoară activități educaționale diferite, își dezvoltă treptat alte abilități și aptitudini ca ale lor, reprezintă mediul incipient în care se poate dezvolta plenar.

Cadrului didactic îi revine, așadar, responsabilitatea de a crea un grup funcțional (clasa de elevi) pe care trebuie să îl gestioneze, punând în aplicare strategiile didactice alese și implicându-se în găsirea celor mai eficiente tehnici care să permită desfășurarea unui act educativ de calitate. În proiectarea lecțiilor, cadrul didactic ia în considerare strategii inovative pe care le alătură celor considerate tradiționale. Actul de învățare presupune responsabilitatea cadrului didactic și implicarea permanentă a acestuia, situație ce îi permite să evalueze strategiile alese și să le îmbunătățească sau să le înlocuiască acolo unde este cazul.

Pentru a ne referi la procesul de alegere a unei strategii educaționale este necesar să definim o astfel de strategie. Așadar, în accepțiunea generală, *„strategia educațională este atribuită sistemului de învățământ și procesului de învățământ ca principal subsistem al sistemului de învățământ specializat în proiectarea și realizarea obiectivelor pedagogice generale, specifice și concrete, operaționalizabile la nivelul activităților didactice/ educative desfășurate, de regulă, în mediul școlar”*. O altă definiție pentru **strategia didactică** pe care o putem lua în calcul este cea propusă de Cerghit: *„un mod de abordare a unei situații de instruire care își asociază un mod de acțiune combinatorie în vederea soluționării concrete a acestei situații”*.

Așadar, putem sintetiza definițiile propuse pentru acest concept prezentându-l ca fiind o îmbinare adecvată a principiilor, a metodelor, tehnicilor și a mijloacelor de învățare folosite în cadrul actului educativ. Strategia didactică reprezintă o relație între cadrul didactic și elev, având un scop bine delimitat. Cadrul didactic trebuie să fie capabil să ia în calcul și dinamica inter-relațională care se stabilește ca urmare a alegerii unei anumite strategii didactice. Aceste aspecte sunt foarte importante întrucât atitudinile elevilor și ale grupului, nivelul de implicare, preocuparea pentru a găsi soluții care să permită îndeplinirea obiectivelor, sunt un mijloc eficient de evaluare parțială sau finală a unei astfel de strategii.

Îmbinarea strategiilor alese, precum și trecerea de la una la alta trebuie să fie planificate cu atenție de cadrul didactic. Reacțiile elevilor sunt spontane, interesul pe care îl manifestă pentru o anumită activitate nu este manifestat constant în cazul unor activități similare ulterioare. Cea mai importantă componentă a unei strategii didactice este reprezentată de metoda didactică. O strategie didactică nu poate fi eficientă în absența găsirii unei metode adecvate, concordante cu aceasta. Astfel, „*în condițiile simultaneității, o astfel de alegere nu este simplă, având în vedere complexitatea procesului didactic în general, presiunile interne și externe pe care școala le are, specificul personalității celui care decide, dar și a beneficiarului, elevul*”¹.

Însă **metoda didactică** are la bază o serie de procedee care îi conferă o anumită orientare la nivel acțional, asigurându-i în acest fel funcționalitatea. În mod concret, procedeele didactice îndeplinesc două funcții principale, respectiv: (1) „de susținere a metodei didactice de bază în cadrul unor secvențe și (2) de substituie a metodei didactice propuse de profesor în condițiile în care aceasta nu este preluată efectiv de clasa de elevi ca și cale de învățare/ de autoînvățare eficientă”². Un alt concept care necesită o prezentare atentă îl reprezintă *tehnica didactică*, aceasta fiind reprezentată de modul unic în care un cadru didactic stabilește să își selecteze metodele, de momentul în care dorește să le utilizeze și de măsura în care acestea sunt concordante cu strategia didactică aleasă.

Însă, indiferent de strategia didactică pentru care un profesor optează, este necesar ca acesta să aibă capacitatea de a pune în practică tehnici creative, inovative, adaptate obiectivului stabilit. Tehnicile didactice vin în sprijinul cadrului didactic de a transmite informații într-o manieră ce poate facilita însușirea acestora, pentru ca ulterior să asigure trecerea de la a ști la a ști să faci. În cazul învățământului simultan tehnicile didactice cele mai adecvate sunt cele care sunt descrise de literatura de specialitate ca fiind tehnici didactice speciale, întrucât aduc numeroase avantaje atunci când sunt aplicate în cazul microgrupurilor.

Astfel, **aceste tehnici** implică dezvoltarea creativității, înțelegerea sarcinii și oferirea de soluții inovative, precum și capacitatea de a gândi critic, practic de a asigura trecerea dintr-un stadiu al dezvoltării cognitive în care se află elevul la un moment, la următorul. Aceste tehnici didactice speciale au fost grupate în două categorii principale, astfel: (1) metodele de comunicare interactivă (brainstorming, focus-grup, metoda acvariului, mozaicului și cea a cubului); (2) teoriile psihologice ale învățării și comunicării (analiza SWOT, spargerea gheții, diagrama Venn, tehnica pălăriilor gânditoare)³.

În cazul învățământului simultan, eficiența strategiei didactice alese este dată într-o proporție semnificativă de formele de organizare a procesului didactic. Astfel, atingerea obiectivelor stabilite se poate realiza cu ajutorul îmbinării între

¹ Horațiu Catalano, *e-Didactica. Procesul de instruire în mediul on-line*, București, Didactica Publishing House, 2021, p. 67.

² Sorin Cristea, *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*, București, Didactica Publishing House, 2019, p. 20.

³ *Ibidem*, p. 57.

activitățile specifice învățării formale și cele specifice învățării non-formale. Această îmbinare va permite învățătorului care activează în învățământul de tip simultan să își utilizeze abilitățile pedagogice și să implice elevii în dezvoltarea propriilor capacități cognitive și relaționale. Altfel spus, „*învățământul simultan presupune alternarea permanentă a activităților frontale cu cele individuale, grupale sau binomiale, problema cea mai mare a cadrului didactic fiind reprezentată de dozarea acestor forme de activitate*”⁴.

Fiecare tip de activitate are contribuția lui la desfășurarea unui act educativ calitativ, dar alegerea unuia sau a altuia, în funcție de aspecte diferite (momentul lecției, reacția anterioară a grupului de elevi la un anumit tip de activitate, timpul pe care îl necesită implementarea sa etc.). **Grupul de elevi** constituit în cadrul învățământului de tip simultan este practic un microgrup, iar organizarea membrilor săi în diferite subgrupe, în funcție de vârstă, poziționarea în bancă, preocupări artistice, permite cadrului didactic organizarea unor activități comune (acolo unde este posibil).

Avantajele acestor activități comune sunt cele care, de fapt, asigură învățământului de tip simultan o serie de puncte forte și îi oferă premisele de a fi unul calitativ, în ciuda provocărilor numeroase pe care le implică, comparativ cu învățământul cu clase omogene. Însă, actul educativ nu poate fi eficient în absența unor mijloace de învățare adecvate nu doar obiectivelor stabilite, ci și tipului de învățământ sau oricăror particularități ale procesului de învățare, particularități ce presupun materiale suplimentare.

Mijloacele de învățare sunt reprezentate de totalitatea obiectelor sau materialelor (indiferent de forma lor) care asigură transmiterea informațiilor de la profesor la elev, într-un cadru bine definit (clasa de elevi). Mijloacele de instruire sunt utilizate eficient doar dacă sunt respectate o serie de condiții, precum cele pe care le-am menționat anterior. Însă, aceste mijloace pot fi evaluate ca eficiente doar în contextul în care conținutul pe care îl transmit este unul corect, relevant și concordant cu nivelul de cunoștințe pe care îl deține elevul la momentul respectiv. Altfel spus, mijloacele de învățare eficiente potențiază conținutul, dar nu îi pot substitui eventualele neajunsuri.

În ceea ce privește cazul particular al învățării în regim simultan, indiferent de strategiile pe care cadrul didactic le consideră a fi cele mai adecvate, principalul deziderat trebuie să rămână parcurgerea întregii programe școlare, în mod progresiv și cu respectarea timpului necesar dobândirii fiecărei informații în parte. Doar în aceste condiții se poate asigura desfășurarea unui act educativ performant, prin care accesul la educație să fie transpus în practică. Proiectarea strategiilor didactice în cazul învățământului simultan necesită un efort suplimentar din partea cadrului didactic, efort care se poate concretiza, într-o mai mare proporție, dacă este însoțit de sprijinul oferit de instituțiile direct implicate (Ministerul Educației, inspectorate școlare județene, autorități locale).

⁴ *Ibidem*, p. 134.

Elevul care a învățat în regim simultan în ciclul primar trebuie să deprindă aceleași abilități cu cel care a învățat în clase omogene. Impactul pe care îl are ciclul primar asupra evoluției educaționale ulterioare este esențial. Putem menționa aici efectele negative pe care lipsa unui act educativ calitativ le va avea asupra evoluției elevului pe termen scurt, dar mai ales pe termen lung. Astfel, elevul care nu a reușit să deprindă cunoștințele și abilitățile aferente acestei perioade prezintă un risc mult mai mare de abandon școlar, iar încrederea în sine este afectată semnificativ. În plus, rezultatele școlare obținute în învățământul primar îi determină pe părinți, în cele mai multe cazuri, să îl descurajeze pe copil și nu să identifice metode de sprijin pentru a depăși decalajul cu care se confruntă.

Așa cum am precizat anterior, alegerea strategiei didactice în cadrul învățământului simultan implică o împărțire echilibrată între activitățile care presupun activități individuale, față în față sau de grup. Pentru a lua această decizie, cadrul didactic trebuie să țină cont de particularitățile grupului care se formează în cadrul învățământului simultan, și anume, vârsta diferită, nivelul cognitiv diferit, temperamentul și stilul de învățare. Alegerea unei strategii de învățare implică respectarea unor criterii de bază, în absența cărora actul educativ nu poate fi unul eficient. Astfel, cadrul didactic trebuie să demonstreze faptul că alegerile au la bază analize raționale, care țin cont de potențialul elevilor, de nivelul de adaptare la anumite activități, precum și de necesitatea introducerii unor activități creative, care să determine implicarea acestora. Analiza cadrului didactic trebuie să vizeze nu doar caracteristicile individuale ale elevilor, ci și modul de integrare a acestora la grup, acest aspect fiind esențial în cazul învățământului simultan.

Coeziunea grupului este esențială. În plus, elevii care reușesc să formeze grupuri caracterizate de cooperare și empatie reprezintă, de fapt, baza propriei abilități sociale, pe care și-o vor dezvolta continuu, pe parcursul vieții. Elevul din învățământul simultan intră în contact cu un grup care este heterogen, așa cum vor fi cele mai multe grupuri cu care va relaționa de-a lungul dezvoltării sale socio-educaționale și profesionale. Dar rolul cadrului didactic din învățământul simultan în crearea unui grup funcțional este esențial. Cadrul didactic, prin acțiunile și atitudinile sale va direcționa reacțiile elevilor, îl va ajuta să înțeleagă conținuturi cognitive, să își dezvolte abilități relaționale. Mediul pe care învățătorul îl va construi va fi cadrul care îi va permite implementarea cu succes a strategiilor didactice alese sau, dimpotrivă, va contribui la scăderea calității actului educativ.

Colaborarea dintre elevi și încurajarea intervențiilor acestora va conduce nu doar la o creșterea performanței educaționale, ci și la o dezvoltare armonioasă a elevului, care găsește în clasă mediul în care se poate implica, își poate dezvalui preocupările și poate învăța să comunice asertiv. Fiecare elev are un anumit rol și se identică cu acesta. Numărul mic de elevi, așa cum se întâmplă la învățământul simultan, îi permite învățătorului să cunoască mai bine pe fiecare în parte și să identifice mai ușor anumite dificultăți cu care se poate confrunta. Gestionarea timpului, a resurselor și a eventualelor conflicte reprezintă provocările principale pentru cadrul didactic din învățământul simultan.

Sintetizând aspectele pe care un cadru didactic trebuie să le respecte pentru a putea asigura elevilor **accesul la o educație calitativă** și la dezvoltarea în cadrul unui grup care să îi permită o dezvoltare emoțională armonioasă, putem să menționăm următoarele:

- (1) cunoașterea potențialului fiecărui elev, dar și a preocupărilor și intereselor sale (interese pentru activități practice, artistice, sportive, logico-matematice, de comunicare),
- (2) pregătirea temeinică a lecției, adaptarea conținutului la informațiile pe care elevul și le-a însușit deja,
- (3) identificarea și prezentarea modalităților (activităților) non-formale prin care conținuturile informaționale prezentate formal pot fi generalizate,
- (4) identificarea unor activități comune pe care elevii le pot desfășura și care să nu fie influențate de diferențele de vârstă dintre aceștia,
- (5) respectarea momentelor lecției și corelarea acestora cu activități pe care ceilalți elevi să le poată desfășura fără a scădea eficiența acestora.

În cazul claselor simultane, alegerea unor strategii didactice eficiente presupune din partea cadrului didactic implicare, flexibilitate, abilități de observare, comunicarea asertivă, abilitate de adaptare și creativitate. Alegerea strategiei didactice celei mai adecvate nu asigură succesul actului educațional, fiind necesare eforturi permanente din partea cadrului didactic în ceea ce privește evaluarea în diferite momente a eficienței strategiei alese, alternarea metodelor și a materialelor didactice prin care aceasta este implementată, solicitarea unui feedback din partea elevilor.

Nivelul de performanță pe care elevii îl pot atinge prin alegerea unei strategii trebuie evaluat corect. Cadrul didactic trebuie să țină cont de faptul că nu este eficient să atingă un nivel înalt de performanță cu un anumit elev care are un astfel de potențial, în detrimentul celorlalți elevi care necesită mai mult exercițiu pentru a-și însuși un anumit conținut. Învățământul primar presupune, în primul rând accesul tuturor elevilor la conținuturi care le vor oferi posibilitatea de a funcționa din punct de vedere educațional, social și relațional. Astfel, cadrul didactic va lua în calcul o serie de aspecte, dintre care cele mai relevante menționate de literatura de specialitate sunt:

- (1) stabilirea ritmului adecvat de predare a diferitelor conținuturi în funcție de nivelul de absorbție a acestora,
- (2) identificarea stilurilor de învățare,
- (3) repartizarea sarcinilor dificile care necesită concentrare mai îndelungată sau care presupun nefamiliarizarea cu sarcina, în funcție de ritmul de funcționare al elevilor,
- (4) introducerea în procesul de predare-învățare-evaluare a mijloacelor inovative, precum cele digitale,
- (5) conștientizarea de către cadrul didactic a propriei personalități, a temperamentului, a stilului de comunicare și a stilului de predare,
- (6) identificarea materialelor necesare procesului de predare,

- (7) identificarea modului în care distribuie timpul fiecărei clase, fiecărui elev, fiecărei activități,
- (8) identificarea activităților care cresc motivația elevilor,
- (9) introducerea unor activități care să varieze de la cele cu conținut practic la cele care necesită răspunsuri creative, introduc jocul și comunicarea.

Eficiența strategiilor selectate depinde de capacitatea cadrului didactic de a manageria orice dificultăți pot apărea la nivel aplicativ, precum și de capacitatea de a corela metodele aferente strategiei cu tehnicile și materialele avute la dispoziție. Altfel spus, o strategie didactică nu poate fi eficientă în absența sprijinului logistic, a spațiului sau a timpului pe care le implică. Capacitatea de a corela toate aceste aspecte este o dovadă importantă asupra pragmatismului cu care cadrul didactic înțelege să desfășoare actul educativ.

Strategiile alese de cadrul didactic trebuie să țină cont de faptul că elevul se dezvoltă în această perioadă la nivel plinar, începe să se cunoască pe sine, să cunoască pe ceilalți, să fie preocupat de relațiile cu mediul. Interactivitatea, creativitatea, inovația trebuie să se regăsească la un nivel cât mai înalt de performanță. Strategiile didactice inovative trebuie să se îmbine cu cele tradiționale, dar momentul în care cadrul didactic optează pentru o strategie aflată în prima categorie sau în cea de-a doua este o dovadă a stăpânirii artei pedagogice. Între formal și non-formal, între riguros și creativ, permanent cadrul didactic trebuie să acționeze, dar alegerile trebuie să aibă la bază o strategie pe care a ales-o, a analizat-o și ale cărei metode de aplicare le stăpânește. Trecerea de la o strategie la alta trebuie, de asemenea, manageriată cu atenție. Timpul în care nu sunt desfășurate activități trebuie să fie un timp în care elevul se poate relaxa, în care poate să-și exprime părerea față de activitatea anterioară.

Un alt aspect de care trebuie ținut cont este acela al **motivației**, care în perioada ciclului primar este una extrinsecă. Cadrul didactic divine persoana căreia îi revine în cea mai mare măsură acest rol, iar de abilitățile sale depinde ca parcursul de la motivația extrinsecă la cea intrinsecă să se construiască având la bază premise adecvate. Alegerea unei anumite strategii didactice trebuie să aibă la bază identificarea contextului în care această strategie își poate dovedi eficiența. Cu alte cuvinte, cadrul didactic trebuie să își formuleze o serie de întrebări, cele mai relevante fiind: *când folosesc această strategie?*, *ce resurse de timp și spațiu necesită?*, *ce reacții mă aștept să obțin din partea elevilor?*, *ce dificultăți pot apărea și cum le pot limita sau elimina?* Riscul cu care se poarte confrunța un cadru didactic din învățământul de tip simultan este acela de a înlocui și atunci când nu este justificat strategiile tradiționale cu cele inovative. Atât strategiile tradiționale, cât și cele inovative pot asigura calitatea actului educativ.

Strategiile inductive, deductive, cognitive algoritmice, nealgoritmice, cele centrate pe elev, dar și cele centrate pe conținut sunt cele mai utilizate în învățământul primar. Strategiile considerate de către literatura de specialitate ca fiind *tradiționale* sau *clasice* nu trebuie să fie percepute de către cadrul didactic ca fiind unele rudimentare, neactuale sau neadaptabile la realitățile sociale și educaționale actuale. Orice strategie didactică necesită stăpânirea abilităților pedagogice, a

conținuturilor ce urmează a fi prezentate, necesită managerierea timpului și a resurselor necesare implementării lor. Orice strategie aleasă trebuie să răspundă necesităților individului, microgrupului (claselor de elevi din învățământul simultan) și exigențelor pe care pe prevede curriculumul aferent.

Ceea ce reunește aceste strategii didactice atât de variate este dat tocmai de abilitățile pe care trebuie să le dezvolte atât la nivel individual, cât și de grup, și anume, capacitatea cognitivă, gândirea critică, preocuparea pentru soluții creative, curiozitate, interesul pentru inovație, dezvoltarea unui stil de comunicare asertivă, capacitatea de adaptare, dar și bazele autodisciplinii, pe care și-o va forma în timp. Însă, dacă ne referim concret la alegerea strategiilor didactice în cazul învățământului de tip simultan, literatura de specialitate recomandă următoarele tehnici: *explozie stelară, ciorchinele, mozaicul, tehnica Lotus, cubul sau jurnalul dublu*. Însă, după cum putem observa parcurgând literatura de specialitate, nu există o strategie care poate aduce cu certitudine performanța în actul educativ.

A înțelege succesiunea etapelor unei strategii, a obiectivelor propuse, a cunoștințelor sau atitudinilor pe care elevii trebuie să le fi deținut anterior reprezintă o dovadă a cunoașterii modului în care se alege eficient o anumită strategie didactică. Nu există o metodă potrivită pentru orice cadru didactic, pentru orice moment al lecției, pentru orice clasă de elevi. Ci, mai degrabă am putea afirma că un cadru didactic bine pregătit poate aplica cu succes orice strategie didactică. A preconiza care sunt punctele slabe sau punctele tari ale unei strategii implică o analiză individuală făcută de către cadrul didactic, iar experiența sa profesională îl poate ajuta să ia decizii raționale, precaute și care să asigure un nivel ridicat al performanței procesului de predare.

Bibliografie

- CRISTEA, Sorin, *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*, Didactica Publishing House, București, 2019.
- CATALANO, Horațiu, ALBULESCU, Ion, *e-Didactica. Procesul de instruire în mediul online*, Didactica Publishing House, București, 2021.
- DUMITRU, Ion Alexandru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
- OPREA, Crenguța Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive*, E.D.P., București, 2006.